

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA ZAŠTITU UGOSTITELJSKIH OBJEKATA OD POŽARA

("Sl. glasnik RS", br. 20/2019)

I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom se bliže uređuju posebni tehnički normativi bezbednosti od požara za izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju ugostiteljskih objekata.

Pored odredbi ovog pravilnika, na objekte iz stava 1. ovog člana, primenjuju se i drugi propisi i standardi kojima su propisani zahtevi zaštite od požara za objekte, delove objekta, opremu, instalacije i uređaje.

Član 2

Ugostiteljskim objektom u smislu ovog pravilnika smatra se ugostiteljski objekat za ishranu i piće određen propisom o razvrstavanju ugostiteljskih objekata, kao i prostori za pružanje usluga ishrane i pića koji se nalaze u sastavu objekta druge namene.

Ugostiteljski objekat može biti izdvojeni objekat, objekat u nizu i prostor u sastavu objekta druge namene.

Član 3

Ako se vrši rekonstrukcija ili dogradnja dela objekta iz člana 2. ovog pravilnika, i/ili instalacija, opreme i uređaja na tom objektu, odredbe ovog pravilnika primenjuju se samo na deo objekta i/ili na instalacije, opremu i uređaje koji su predmet rekonstrukcije ili dogradnje.

Rekonstrukcijom ili dogradnjom iz stava 1. ovog člana ne sme se umanjiti požarna bezbednost postojećeg objekta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana prilikom izvođenja radova na objektu koji je posebnim zakonom kojim se uređuje oblast kulturnih dobara utvrđen kao kulturno dobro, može se odstupiti od ispunjenja osnovnih zahteva zaštite od požara utvrđenih ovim pravilnikom ako nije moguće izvesti odgovarajuće tehničko rešenje i ako bi se time narušila bitna spomenička svojstva objekta, u kom slučaju se u tehničkoj dokumentaciji predviđa određeni zahvat ili mera kojom bi se na odgovarajući način nadoknadilo celovito tehničko rešenje kako bi se ispunila požarna bezbednost postojećeg objekta.

Član 4

Odredbe ovog pravilnika ne odnose se na prostore za ishranu i piće za sopstvene potrebe koji se nalaze u sastavu objekta druge namene i plutajuće objekte prema posebnom propisu.

II DEFINICIJE

Član 5

Pojedini izrazi i pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- visina objekta je visinska razlika između kote kolovoza uz objekat ili platoa namenjenog za vatrogasno vozilo sa kojeg se vrši vatrogasna intervencija u slučaju požara u objektu i kote poda najviše etaže na kojoj borave ljudi;
- podrumski prostori su prostori čiji se pod nalazi ispod kote terena na dubini većoj od 1 m;
- nadzemne etaže su suteran, prizemlje i etaže iznad prizemlja;
- izdvojeni objekat je objekat koji je od susednog objekta udaljen više od 4 m;
- objekti u nizu su susedni objekti čije rastojanje iznosi manje od 4 m;
- evakuacioni put iz objekta je put koji vodi od bilo koje tačke u objektu do spoljnog prostora ili sigurnog i bezbednog prostora u objektu;
- koridor evakuacije čine građevinske konstrukcije zgrade kojima se ograničavaju prostorije za komunikaciju (hodnici, tampon-prostorije, stepeništa, vetrobrani, ulaz i sl.) i tako sprečava prodor plamena i dima iz prostorija za boravak i drugih prostorija ugroženih požarom, a koje imaju takve karakteristike (otpornost i reakcija na požar, širina, visina i dr.) da omogućavaju da osobe zatečene u požaru mogu sigurno i bezbedno (samostalno ili uz pomoć spasioca) napustiti objekat;
- sigurnosno stepenište je stepenište koje je deo koridora evakuacije, a koje mora biti obezbeđeno od požara i mora biti dostupno iz svakog požarnog sektora putevima koji nisu ugroženi požarom;
- polazno mesto (PM) je mesto na kome se može zateći lice u trenutku saznanja da je došlo do takvog razvoja požara da je potrebna evakuacija;
- bezbedno mesto (BM) je mesto van objekta udaljeno od izlaza iz objekta, na kome se ne mogu očekivati štetni efekti požara (plamen, dim, pad oštećenih delova objekta i sl.) ili posebno mesto u objektu izgrađeno u skladu sa propisom kojim je uređena oblast bezbedne evakuacije lica;
- prvi izlaz (PI) je izlaz iz prostorije ili grupe prostorija za boravak ka hodniku;
- etažni izlaz (EI) čine vrata na izlazu iz hodnika otporna prema požaru ili vrata otporna prema požaru postavljena na ulazu u stepenište ili u hol;
- krajnji izlaz (KI) je izlaz iz objekta namenjen za evakuaciju;

14) javni prostor u ugostiteljskom objektu je deo objekta u koji je dozvoljen pristup svim korisnicima objekta;

15) slepi hodnik je hodnik sa izlazom u samo jednom smeru;

16) noseća konstrukcija je konstrukcija ugostiteljskog objekta koju čine noseći elementi građevinske konstrukcije (zid, stub, međuspratna tavanica, greda, krovna konstrukcija i sl.);

17) opšta rasveta je veštačko osvetljenje objekta ili prostora ili njihovog dela, pri čemu osvetljenje po svojim karakteristikama mora biti usklađeno sa namenom objekta odnosno prostora;

18) sigurnosna rasveta je veštačko osvetljenje objekta ili prostora ili njihovog dela, dodata opštoj rasveti radi ispunjenja sigurnosnih uslova evakuacije ili bezbednog završetka neke radne aktivnosti i automatski se uključuje u slučaju kvara ili prekida u napajanju električnom energijom opšte rasvete;

19) odgovorno lice ugostiteljskog objekta je lice koje rukovodi radom ugostiteljskog objekta i koje je posebnim aktom imenovano kao odgovorno lice ugostiteljskog objekta, a ukoliko nije imenovano takvo lice, odgovornim licem se smatra vlasnik;

20) požarni spasilac je lice koje je pohađalo posebnu obuku i položilo stručni ispit za lica koja rade na poslovima zaštite od požara propisanu zakonom koji uređuje zaštitu od požara.

III PRISTUP ZA VATROGASNA VOZILA

Član 6

Svakom ugostiteljskom objektu mora se obezbediti pristupni put izgrađen u skladu sa propisima kojima je uređen pristup vatrogasnih vozila objektima.

Pristupni put iz stava 1. ovog člana mora biti uvek slobodan i na njemu nije dozvoljeno parkiranje i zaustavljanje drugih vozila, niti postavljanje bilo kojih drugih prepreka koje ometaju vatrogasnu intervenciju.

Izuzetno od stava 1. ovog člana za ugostiteljski objekat, kao i ugostiteljski objekat u sastavu objekta druge namene, koji je posebnim zakonom kojim se uređuje oblast kulturnih dobara, utvrđen kao kulturno dobro, a kojem nije moguće obezbediti pristupni put na način utvrđen stavom 1. ovog člana mogu se primeniti i druga tehnička rešenja kojima se obezbeđuje efikasna vatrogasna intervencija.

IV OTPORNOST PREMA POŽARU KONSTRUKCIJA

Član 7

Otpornost prema požaru nosećih elemenata građevinske konstrukcije (zid, stub, greda, međuspratna konstrukcija, krovna konstrukcija), elemenata konstrukcije na granici požarnog sektora i elemenata konstrukcije koridora evakuacije ugostiteljskog objekta visine do 8 m, a koji nije u sastavu objekta druge namene mora biti najmanje 30 min.

Otpornost prema požaru nosećih elemenata građevinske konstrukcije, elemenata konstrukcije na granici požarnog sektora i elemenata konstrukcije koridora evakuacije ugostiteljskog objekta visine veće od 8 m, a koji ne pripada kategoriji visokih objekata i nije u sastavu objekta druge namene mora biti najmanje 60 min.

Otpornost prema požaru nosećih elemenata građevinske konstrukcije, elemenata konstrukcije na granici požarnog sektora i elemenata konstrukcije koridora evakuacije ugostiteljskog objekta odnosno prostora u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave (disko bar, dansing bar, disko klub, kabare bar i sl.) i u kojem boravi više od 150 lica mora biti najmanje 60 min.

Otpornost prema požaru nosećih elemenata građevinske konstrukcije, elemenata konstrukcije na granici požarnog sektora i elemenata konstrukcije koridora evakuacije ugostiteljskog objekta, koji je u sastavu objekta druge namene, mora biti u skladu sa odredbama propisa kojima je bliže uređena oblast izgradnje te vrste objekta.

Krovna konstrukcija ugostiteljskog objekta koja je od ostalog dela objekta požarno izdvojena međuspratnom konstrukcijom otpornom prema požaru ne mora ispunjavati zahtev u pogledu otpornosti prema požaru iz st. 1-4. ovog člana.

Konstrukcija stepeništa na evakuacionom putu mora imati otpornost prema požaru kao konstrukcija koridora evakuacije.

Izuzetno od stava 1. ovog člana izdvojeni ugostiteljski objekat za ishranu i piće površine manje od 70 m² i u kojem boravi manje od 50 lica ne mora ispunjavati zahtev iz stava 1. ovog člana.

Član 8

Otpornost prema požaru fasadnog zida ugostiteljskog objekta iz člana 7. st. 1. i 2. ovog pravilnika mora biti najmanje 30 min.

Otpornost prema požaru fasadnog zida ugostiteljskog objekta iz člana 7. stav 3. ovog pravilnika mora biti najmanje 60 min.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana fasadni zidovi koji ne mogu biti izloženi dejstvu požara spolja i koji nisu noseći zidovi i nisu zidovi na granici požarnog sektora, ne moraju ispunjavati zahtev u pogledu otpornosti prema požaru iz stava 1. ovog člana, ali moraju ispunjavati zahteve u pogledu karakteristike reakcije na požar u skladu sa posebnim propisom kojim je uređena oblast bezbednosti od požara spoljnih zidova zgrada.

Član 9

Otpornost prema požaru krovnog pokrivača ugostiteljskog objekta iz člana 7. st. 1-3. ovog pravilnika mora biti najmanje 30 min.

Izuzetno od stava 1. ovog člana krovni pokrivač objekta koji ne može biti izložen požaru sa susednih objekata, ne mora ispunjavati zahtev u pogledu otpornosti prema požaru iz stava 1. ovog člana.

Objekti koji nemaju tavanicu moraju imati krovni pokrivač izveden od građevinskih proizvoda karakteristike reakcije na požar najmanje klase A2s1d0 prema standardu SRPS EN 13501-1.

Izuzetno od stava 3. ovog člana u sastavu negorivog krovnog pokrivača dozvoljena je i upotreba gorivog materijala u slojevima hidroizolacije, ako je sa donje strane zaštićen negorivim građevinskim proizvodom.

Izuzetno od stava 3. ovog člana krovni pokrivač izdvojenog ugostiteljskog objekta za ishranu i piće površine manje od 70 m² i u kojem boravi manje od 50 lica ne mora ispunjavati zahtev iz stava 3. ovog člana.

Član 10

Elementi konstrukcije na granici požarnog sektora, osim krovne konstrukcije, kao i elementi konstrukcije koridora evakuacije ugostiteljskog objekta, moraju biti izvedeni od građevinskih proizvoda karakteristike reakcije na požar najmanje klase A2s1d0 prema standardu SRPS EN 13501-1.

Noseći elementi građevinske konstrukcije, elementi konstrukcije na granici požarnog sektora, osim krovne konstrukcije, kao i elementi konstrukcije evakuacionog puta i koridora evakuacije ugostiteljskog objekta iz člana 7. stav 3. ovog pravilnika, moraju biti izvedeni od građevinskih proizvoda karakteristike reakcije na požar najmanje klase A2s1d0 prema standardu SRPS EN 13501-1.

Izuzetno od stava 1. ovog člana elementi konstrukcije izdvojenog ugostiteljskog objekta za ishranu i piće površine manje od 70 m² i u kojem boravi manje od 50 lica ne moraju ispunjavati zahtev iz stava 1. ovog člana.

Član 11

Dokazivanje ispunjenosti zahteva zaštite od požara za elemente građevinskih konstrukcija, opremu, instalacije i uređaje utvrđenih ovim pravilnikom vrši se u skladu sa odredbama propisa kojima je uređena ova oblast, a nakon završetka radova utvrđuje se na osnovu isprava o usaglašenosti koje su uređene posebnim propisima.

V GRAĐEVINSKE MERE ZA SPREČAVANJE PRENOSA POŽARA

Član 12

Ugostiteljski objekti moraju biti podeljeni u požarne sektore i to:

1) veličina požarnog sektora u ugostiteljskom objektu visine veće od 8 m, a koji ne pripada kategoriji visokih objekata i nije u sastavu objekta druge namene može biti najviše 1.500 m²;

2) veličina požarnog sektora u ugostiteljskom objektu koji pripada kategoriji visokih objekata i nije u sastavu objekta druge namene, mora biti u skladu sa odredbama posebnih propisa kojima je uređena izgradnja visokih objekata.

Ugostiteljski objekat, koji je u sastavu objekta koji nije poslovni ili javni, mora biti izdvojen u poseban požarni sektor vertikalnim i horizontalnim konstruktivnim elementima otpornosti prema požaru u skladu sa odredbama propisa kojima je bliže uređena oblast izgradnje objekta u čijem se sastavu nalazi.

Član 14

Ugostiteljski objekat odnosno prostor u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave (disko bar, dansing bar, disko klub, kabare bar i sl.) i u kojem boravi više od 300 lica mora se od ostalog dela objekta izdvojiti u poseban požarni sektor vertikalnim i horizontalnim konstruktivnim elementima otpornosti prema požaru najmanje 60 min.

Član 15

Izdvajanje pratećih sadržaja (garaže, skladišta i sl.), koji se nalaze u sastavu ugostiteljskog objekta, u posebne požarne sektore, vrši se u skladu sa posebnim propisima kojima je uređena oblast izgradnje tih objekata, pri čemu elementi građevinske konstrukcije na granici požarnog sektora moraju ispunjavati zahteve iz strožijeg propisa.

Član 16

Prislonjeni ugostiteljski objekat se od drugih objekata odvaja požarnim zidom minimalne otpornosti prema požaru od 60 min koji preseca objekat od temelja do krova i na krovu završava sa nadvišenjem od najmanje 50 cm iznad krovnog pokrivača, ili sa konzolom ispod krova širine od najmanje 1 m levo i desno od požarnog zida iste otpornosti na požar kao i požarni zid, ili primenom drugih tehničkih rešenja kojima se sprečava širenje požara.

Član 17

Podne, zidne i plafonske obloge prostorija za komunikaciju, koje pripadaju koridoru evakuacije (sigurnosna stepeništa, predprostori, pristupi krajnjim izlazima) moraju biti negorive.

Podne obloge koje se postavljaju na delu evakuacionog puta koji ne pripada koridoru evakuacije (npr. etažni hodnici, prolazi i sl.), moraju biti klase Bfls1 prema standardu SRPS EN 13501-1.

Zidne i plafonske obloge koje se postavljaju na delu evakuacionog puta koji ne pripada koridoru evakuacije (npr. etažni hodnici, prolazi i sl.), moraju biti klase Vs1d0 prema standardu SRPS EN 13501-1.

VI EVAKUACIONI PUTEVI

Član 18

Evakuacioni putevi treba da budu pregledni, bez suvišnih skretanja i bez horizontalnih i vertikalnih prepreka koje ometaju evakuaciju i pomažu širenju požara.

Ukoliko na evakuacionim putevima postoje bočne prepreke (npr. ormani u hodniku i sl.) tada se od stvarne širine poda evakuacionog puta oduzima stvarna širina prepreke.

Širina evakuacionog puta ne sme biti manja od 1 m, a potrebna širina zavisi od broja lica koja treba da se evakuišu i određuje se na osnovu Tabele 1.

KAPACITET EVAKUACIONIH PUTEVA									
Najveći predviđeni broj lica koji boravi na etaži [lica]	150	220	240	260	280	300	320	340	360
Širina evakuacionih puteva [m]	1	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8

Tabela 1.

Član 19

Za procenu broja lica u prostorima različite namene u kojima borave lica primenjuje se Tabela 2. Maksimalan broj lica koja borave u prostoru odnosno objektu koji su prikazani u Tabeli 2. određuje se na osnovu površine poda te prostorije (ukupna površina poda ili slobodna površina poda) ili namenskog dela te prostorije i podatka o prosečno potrebnoj površini poda za jedno lice [m²/licu].

Tabela 2.

NAMENA PROSTORA	PROSEČNO POTREBNA POVRŠINA PODA ZA JEDNO LICE [m²/licu]
Restoran, kabare, bar, dansing bar i sl.:	
Prostor za sedenje	1,0
Prostor za igru ili ples	0,5
Disko bar, disko klub, pop koncerti i sl.:	
Prostor za igru ili stajanje	0,3
Prostor za sedenje	1,0

Član 20

Utvrđivanje broja potrebnih prvih izlaza na putu evakuacije vrši se na sledeći način:

- 1) prostorije u kojima boravi do 60 lica moraju imati najmanje jedan prvi izlaz;
- 2) prostorije u kojima boravi od 61 do 500 lica moraju imati najmanje dva prva izlaza;
- 3) prostorije u kojima boravi od 501 do 1.500 lica moraju imati najmanje tri prva izlaza;
- 4) prostorije u kojima boravi od 1.501 do 3.000 lica u objektu moraju imati najmanje četiri prva izlaza;
- 5) prostorije u kojima boravi više od 3.000 lica moraju imati broj izlaza u skladu sa stavom 1. tačka 4) ovog člana, pri čemu se na započelih sledećih 3.000 lica izvodi još po jedan prvi izlaz.

Utvrđivanje broja potrebnih izlaza sa etaže ili etažnih izlaza na putu evakuacije vrši se na sledeći način:

- 1) etaža na kojoj boravi do 500 lica mora imati najmanje jedan izlaz;
- 2) etaža na kojoj boravi od 501 do 1.500 lica mora imati najmanje dva izlaza;
- 3) etaža na kojoj boravi od 1.501 do 3.000 lica mora imati najmanje tri izlaza;
- 4) etaža na kojoj boravi više od 3.000 lica mora imati broj izlaza u skladu sa stavom 2. tačka 3) ovog člana, pri čemu se na započelih sledećih 3.000 lica izvodi još po jedan izlaz.

Za prizemne objekte broj krajnjih izlaza odgovara broju izlaza sa etaže.

Član 21

Dužina puta evakuacije od polaznog mesta do prvog izlaza kod prostorija koje imaju jedan prvi izlaz ne može biti veća od 20 m.

Dužina puta evakuacije od polaznog mesta do prvog izlaza kod prostorija koje imaju više prvih izlaza ne može biti veća od 45 m.

Dužina puta evakuacije od prvog do etažnog izlaza ne može biti veća od 30 m u nadzemnim, a 25 m u podzemnim etažama.

Za objekte koji nemaju etažni izlaz dužina puta evakuacije od prvog izlaza do stepeništa iznosi najviše 20 m.

Član 22

Minimalna širina svetlog otvora vrata prostorija u kojima boravi do deset lica iznosi 0,90 m.

Minimalna širina svetlog otvora vrata prostorija u kojima boravi više od deset lica, a manje od pedeset lica, iznosi 1 m.

Kada se primenjuju dvokrilna vrata da bi se povećala protočnost lica tada se moraju otvarati oba krila na isti način samo dejstvom na brave. Ova vrata moraju biti opremljena uređajem za automatsko redosledno zatvaranje vrata.

Visina vrata na svim evakuacionim putevima je najmanje 2 m.

Za prostorije u kojima boravi više od 50 a manje od 100 lica primenjuju se dvokrilna vrata ili dvoje jednokrilnih vrata na adekvatnom rastojanju.

Za prostorije u kojima boravi više od 100 lica primenjuje se više dvokrilnih i/ili jednokrilnih vrata.

Na svim evakuacionim izlazima moraju se postaviti zaokretna vrata koja se otvaraju u smeru evakuacije i moraju biti stalno otključana u vremenu korišćenja ugostiteljskog objekta.

Izuzetno od stava 7. ovog člana, osim na etažnim izlazima ugostiteljskog objekta i prvim izlazima iz prostora u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave i u kojem boravi više od 300 lica, može se dozvoliti i drugo konstrukciono rešenje vrata, pod uslovom da isto obezbeđuje sigurnu evakuaciju lica i to:

- 1) da se vrata automatski otvaraju signalom sa centrale za dojavu požara i ostaju blokirana u otvorenom položaju;
- 2) da imaju mehanizam da se otvore i ostanu u stalno otvorenom položaju kada im se isključi mrežno napajanje;
- 3) da se u blizini vrata nalazi taster čijim se aktiviranjem mogu otvoriti ta vrata i ostati u otvorenom položaju.

Zaokretna vrata na prvim izlazima iz prostora u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave i u kojem boravi više od 300 lica moraju biti obezbeđena antipanic mehanizmom sa horizontalnom polugom.

Izuzetno od stava 7. ovog člana vrata prvog izlaza iz prostorija u kojima boravi do 20 lica ne moraju se otvarati u smeru evakuacije.

Član 23

Na svim ulazima i izlazima u koridor evakuacije moraju biti ugrađena vrata koja mogu imati najviše za 30 min manju otpornost prema požaru od građevinskih elemenata koridora evakuacije u koji su ugrađena, ali ne manju od 30 min.

Član 24

Širina stepeništa koje se koristi kao evakuacioni put određuje se prema projektovanom broju lica koje mogu koristiti stepenište i broju spratova sa kojih lica izlaze na stepenište i ne sme biti manja od vrednosti propisanih u Tabeli 3.

Tabela 3.

KAPACITET STEPENIŠTA									
Broj etaža koje povezuje stepenište	Širina stepenišnog kraka [m]								
	1	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8
	Najveći broj lica koje koriste jedno stepenište								
1.	150	220	240	260	280	300	320	340	360
2.	190	260	285	310	335	360	385	410	435
3.	230	300	330	360	390	420	450	480	510
4.	270	340	375	410	445	480	515	550	585
5.	310	380	420	460	500	540	580	620	660
6.	350	420	465	510	555	600	645	690	735
7.	390	460	510	560	610	660	710	760	810
8.	430	500	555	610	665	720	775	830	885
9.	470	540	600	660	720	780	840	900	960
10.	510	580	645	710	775	840	905	970	1.035

Član 25

U cilju obezbeđivanja efikasne evakuacije lica mogu se predvideti spoljna stepeništa za evakuaciju.

Spoljna stepeništa moraju biti dostupna iz prostora zajedničke komunikacije.

Spoljna stepeništa moraju biti:

- 1) širine minimum 0,8 m i nagiba do 45°;
- 2) izrađena od negorivih materijala;
- 3) postavljena na minimalnom rastojanju 1,5 m od otvora na fasadi objekta, osim u slučaju kada su zaštićena od dejstva požara iz objekta;
- 4) postavljena na mestu zaštićenom od kiše i snega (zbog zaleđivanja).

Član 26

Kada se ugostiteljski objekat nalazi u sastavu objekta druge namene i evakuacija lica iz ugostiteljskog objekta se vrši kroz komunikacije koje pripadaju objektu druge namene, tada se proračun evakuacije lica mora uraditi u skladu sa odredbama propisa kojima je uređena oblast izgradnje stambenih, poslovnih i javnih objekata.

Izuzetno od stava 1. ovog člana vreme evakuacije ne mora se određivati proračunom u slučaju kada je ugostiteljski objekat u nivou terena i ima izlaze koji vode direktno u spoljni prostor.

VII SISTEMI VENTILACIJE, KONTROLE DIMA I GREJANJA

Član 27

U prostoru sigurnosnog ili izdvojenog stepeništa namenjenog za evakuaciju moraju se predvideti otvori za odvođenje dima i toplote prirodnim putem koji se koriste za stvaranje bezbednih uslova za evakuaciju.

Otvori iz stava 1. ovog člana moraju imati površinu svetlog otvora najmanje 1 m², postavljaju se na najvišem delu stepeništa i moraju se otvarati sa podesta stepeništa poslednje etaže. Otvori moraju biti takvi da ostaju otvoreni sve vreme potrebno za odvođenje dima i toplote tj. da ne može doći do samozatvaranja.

U slučaju kada su u objektu predviđene instalacije i uređaji za automatsko otkrivanje i dojavu požara, otvori iz stava 1. ovog člana moraju se automatski otvarati na signal dojave požara.

U slučaju kada se ne mogu obezbediti otvori iz stava 1. ovog člana moraju se predvideti instalacije za odvođenje dima i toplote prinudnim putem ili se može primeniti drugo tehničko rešenje.

Član 28

U podrumskim prostorima u kojima boravi više od 100 lica, podrumski prostori sa više etaža na kojima borave lica i zatvorenim atrijumskim prostorima moraju se predvideti otvori za odvođenje dima i toplote prirodnim putem koji se koriste za stvaranje bezbednih uslova za evakuaciju.

Otvori iz stava 1. ovog člana moraju se izvesti na način kojim se obezbeđuje efikasno odvođenje dima i toplote nastalih u požaru, a čija se površina izračunava prema propisu koji reguliše ovu oblast.

U slučaju kada je u objektu predviđena instalacija i uređaji za automatsko otkrivanje i dojavu požara ili instalacija i uređaji za gašenje požara, otvaranje otvora iz stava 2. ovog člana mora biti uslovljeno aktiviranjem ovih sistema, odnosno pritiskom na taster, od strane obučenog radnika, koji aktivira sistem za otvaranje.

U slučaju kada se ne mogu obezbediti otvori iz stava 1. ovog člana moraju se predvideti instalacije za odvođenje dima i toplote prinudnim putem.

Član 29

Instalacije za odvođenje dima i toplote i sistemi za natpritisak koji se koriste za stvaranje bezbednih uslova za evakuaciju u objektima, moraju se izvesti u skladu sa odredbama ovog pravilnika i odredbama propisa kojima je uređena oblast projektovanja i izvođenja ovih sistema.

Član 30

Klapne otporne prema požaru koje su projektovane i izvedene u sistemima za ventilaciju ili klimatizaciju, moraju imati istu otpornost prema požaru kao i građevinski elementi kroz koje kanal prolazi.

Član 31

Prostorija za smeštaj kotlova i generatora toplote u objektu (kotlovi na čvrsto i tečno gorivo, gasni kotlovi i sl.) mora ispunjavati sledeće uslove:

1) zidovi i međuspratna konstrukcija prostorije moraju biti otporni prema požaru najmanje 60 min;

2) vrata na ulazu u prostoriju postavljaju se sa spoljne strane objekta, a u slučaju kada se u prostoriju ulazi iz objekta vrata moraju biti otporna prema požaru najmanje 60 min.

Skladišni prostor za gorivo (čvrsto, tečno ili gasovito) mora se nalaziti van objekta ili u prostoriji koja je izdvojena u poseban požarni sektor sa horizontalnim i vertikalnim konstruktivnim elementima otpornim prema požaru najmanje 60 min.

Izuzetno od stava 1. ovog člana kotlovi i generatori toplote snage do 50 kW mogu se nalaziti i u drugim prostorijama objekta.

Kada se u objektu predviđa izgradnja prostorije za smeštaj kotlova i generatora toplote, kao i prostorije za skladištenje goriva za koje su tehnički zahtevi utvrđeni posebnim propisima, tada se primenjuju odredbe posebnih propisa kojima je uređena ova oblast.

VIII ELEKTRIČNE INSTALACIJE

Član 32

Osvetljenje znakova za usmeravanje kretanja lica i osvetljenje podova evakuacionih puteva u hitnim slučajevima mora biti u skladu sa odredbama standarda SRPS EN 1838, SRPS EN 60598-2-22 i SRPS EN 50172, koji bliže uređuju ovu oblast.

Član 33

Električni razvodi sistema, uređaja i instalacija, koji funkcionišu u režimu požara, moraju da obezbede napajanje električnom energijom u periodu koji je definisan tehničkim propisima, kojima je bliže uređena ta vrsta sistema, ali ne manje od 30 min.

Član 34

Osim redovnog napajanja električnom energijom iz distributivne mreže, u objektima se mora obezbediti i rezervni izvor snabdevanja električnom energijom sledećih uređaja i sistema:

- 1) sigurnosne rasvete evakuacionih puteva (stepeništa, hodnici, natpisi za bržu evakuaciju i sl.);
- 2) uređaja za podizanje pritiska u hidrantskoj mreži, ukoliko posebnim propisom nije drugačije uređeno;
- 3) instalacija i uređaja za automatsko otkrivanje i dojavu požara;
- 4) instalacija i uređaja za gašenje požara.

Član 35

Pored napajanja električnom energijom objekta iz distributivne mreže mora se obezbediti i sigurnosni izvor za napajanje sledećih uređaja i sistema:

- 1) instalacija za odvođenje dima i toplote i sistema za nadpritisak, a koji se koriste za stvaranje bezbednih uslova za evakuaciju;
- 2) drugih sistema koji služe za stvaranje bezbednih uslova prilikom evakuacije.

Član 36

Napajanje električnom energijom uređaja i sistema iz čl. 34. i 35. ovog pravilnika mora se predvideti u trajanju predviđenom za rad navedenih sistema, a u skladu sa tehničkim propisima kojima je bliže uređena ta vrsta sistema, ali ne manje od 30 min.

Član 37

Izvor za snabdevanje električnom energijom uređaja i sistema iz čl. 34. i 35. ovog pravilnika mora se postaviti u prostoriju čiji su zidovi, međuspratna konstrukcija i vrata otporni prema požaru u trajanju predviđenom za rad navedenih sistema, a u skladu sa tehničkim propisima kojima je bliže uređena ta vrsta sistema, ali ne manje od 30 min.

Rezervni izvor iz stava 1. ovog člana mora se automatski uključivati.

Prostorija iz stava 1. ovog člana, mora se dobro provetravati i ne sme biti ugrožena eksplozivnim atmosferama.

Član 38

Za svaki ugostiteljski objekat, za koji se proračunom dokaže da je neophodna instalacija za zaštitu od atmosferskog pražnjenja, ista mora biti projektovana i izvedena u skladu sa odredbama propisa kojima je uređena oblast projektovanja i izvođenja ovih instalacija.

IX LIFTOVI

Član 39

Pogon električnog lifta mora biti smešten u posebnu prostoriju (mašinska prostorija).

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada je u objektu predviđena ugradnja lifta bez mašinske prostorije, pogon lifta može se postaviti u voznom oknu, a orman komande za upravljanje (kontrolno upravljačka tabla) postavlja se na najvišoj etaži objekta.

Pogon hidrauličnog lifta mora biti smešten u posebnu prostoriju koja je od ostalih prostorija u objektu odvojena elementima konstrukcije otpornim prema požaru 60 min, koja se mora izvesti na način kojim se sprečava isticanje ulja iz prostorije izvođenjem praga na vratima, ugradnjom tehnološkog suda ili drugim tehničkim rešenjem, kako bi celokupna količina ulja u slučaju izlivanja ostala unutar prostorije.

Prostorija pogona hidrauličnog lifta mora biti ventilisana.

X POSEBNI SISTEMI I MERE

Član 40

Ugostiteljski objekti u kojima boravi više od 300 lica, kao i ugostiteljski objekti u kojima se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave (disko bar, dansing bar, disko klub, kabare bar i sl.) u kojima boravi više od 150 lica, moraju imati instalacije i uređaje za automatsko otkrivanje i dojavu požara.

Za objekte koji nisu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana obavezna je izrada procene rizika od požara kojom se utvrđuje potreba za ugradnjom instalacija i uređaja za automatsko otkrivanje i dojavu požara.

Instalacije i uređaji za automatsko otkrivanje i dojavu požara iz stava 1. ovog člana moraju se projektovati i izvesti u skladu sa odredbama propisa kojima je uređena oblast projektovanja i izvođenja ovih sistema.

U instalaciji iz stava 1. ovog člana, nezavisno od automatskih javljača požara, ručni javljači požara moraju biti postavljeni tako da njihova udaljenost od bilo kojeg mesta u objektu nije veća od 15 m.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na objekte koji su zaštićeni stabilnim sistemom za gašenje požara.

Član 41

Ugostiteljski objekti u kojima istovremeno može boraviti više od 300 lica pored instalacija iz člana 40. ovog pravilnika moraju imati sistem za glasovno obaveštavanje i uzbunjivanje, koji mora ispunjavati propise kojima je uređena oblast projektovanja i izvođenja ovih sistema.

Sistem za uzbunjivanje mora se aktivirati automatski na impuls centrale za dojavu požara.

Član 42

U ugostiteljskom objektu odnosno prostoru u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave (disko bar, dansing bar, disko klub, kabare bar i sl.) čija je površina veća od 800 m² ili u njemu boravi više od 300 lica, obavezna je ugradnja instalacija i uređaja za gašenje požara, koja mora ispunjavati propise kojima je uređena oblast projektovanja i izvođenja ovih sistema.

Za objekte koji nisu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana obavezna je izrada procene rizika od požara kojom se utvrđuje potreba za ugradnjom instalacija i uređaja za gašenje požara.

Član 43

Ugostiteljski objekti čija je ukupna površina prostora u kome borave lica veća od 150 m² moraju imati unutrašnju ili spoljašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara.

Ugostiteljski objekti čija je površina veća od 500 m² moraju imati unutrašnju i spoljašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara.

Član 44

U ugostiteljskom objektu mora se predvideti potreban broj mobilnih uređaja za gašenje požara, u skladu sa tehničkim propisima i uputstvima proizvođača uređaja i opreme, ali ne manje od 2 aparata tipa S-9 na svakoj etaži ugostiteljskog objekta.

Najveća udaljenost između mesta na kojem je smešten mobilni uređaj za gašenje požara i mesta na kojem se može zateći osoba u slučaju požara ne sme biti veća od 20 m.

Član 45

Svaki ugostiteljski objekat mora na vidnom mestu u blizini glavnog izlaza imati istaknut Plan evakuacije i uputstvo za postupanje u slučaju nastanka požara, čiji je sadržaj određen posebnim propisom kojim je uređena oblast zaštite od požara.

Član 46

U svim ugostiteljskim objektima na svakoj etaži objekta kod izlaza mora biti istaknut Plan evakuacije i uputstvo za postupanje u slučaju požara i postupak evakuacije u slučaju nastanka požara.

Član 47

Svi evakuacioni putevi i izlazi moraju biti vidno označeni.

XI ORGANIZACIONE MERE ZAŠTITE OD POŽARA

Član 48

Zaposlena lica u ugostiteljskom objektu moraju biti upoznata sa propisanim merama zaštite od požara, u skladu sa propisima kojima je uređena oblast zaštite od požara.

Pored zahteva iz stava 1. ovog člana zaposlena lica u zavisnosti od namene objekta moraju znati:

- 1) da sprovedu postupak efikasne evakuacije lica iz bilo kog dela prostora ugostiteljskog objekta u bezbedan prostor;
- 2) da ispravno upotrebe aparate za početno gašenje požara;
- 3) da aktiviraju sistem za dojavu požara i da isključe primarni izvor napajanja ugostiteljskog objekta energentima (gas i struja);
- 4) da isključe sistem za ventilaciju.

Odgovorno lice ugostiteljskog objekta odgovorno je za sprovođenje odredbi iz ovog člana.

Osposobljavanje i provera znanja iz stava 1. ovog člana obavlja se u skladu sa propisima kojima je uređena oblast zaštite od požara.

Član 49

U ugostiteljskom objektu odnosno prostoru u kojem se pored usluga ishrane i pića pružaju i usluge zabave (disko bar, dansing bar, disko klub, kabare bar i sl.) u kojem istovremeno boravi više od 150 lica mora se za vreme trajanja zabave angažovati požarni spasilac, a na svakih sledećih 300 lica obezbeđuje se još po jedan spasilac.

U svakom ugostiteljskom objektu na ulazu moraju biti vidno istaknuti podaci o pribavljenim dozvolama i saglasnostima shodno propisima kojima se uređuje izgradnja objekata i propisima kojima se uređuje zaštita od požara, kao i podaci o maksimalno dozvoljenom broju lica koja mogu bezbedno boraviti u objektu.

U ugostiteljskom objektu odnosno prostoru iz stava 1. ovog člana mora se obezbediti stalna kontrola broja lica u prostoru koja ne sme ni u kom trenutku biti veća od maksimalno dozvoljenog broja lica.

Član 50

Svi zaposleni u ugostiteljskom objektu u kojem istovremeno može boraviti više od 100 lica moraju najmanje jednom godišnje, učestvovati u vežbi evakuacije i vežbi upotrebe sredstava za gašenje požara u objektu u kojem su zaposleni.

O učestvovanju zaposlenih na vežbama iz stava 1. ovog člana vodi se evidencija.

Odgovorno lice ugostiteljskog objekta odgovorno je za sprovođenje odredbi iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 51

Zaposlenima u ugostiteljskom objektu i požarnim spasiocima moraju u svakom trenutku biti dostupne prostorije u kojima se nalaze:

- 1) centrale za dojavu požara;
- 2) glavni prekidač za isključenje napajanja objekta električnom energijom;
- 3) uređaji za isključenje sistema ventilacije;
- 4) uređaji za upravljanje radom stabilnih sistema za gašenje požara;
- 5) uređaji za podizanje pritiska vode u hidrantskoj mreži.

Član 52

Odgovorno lice ugostiteljskog objekta odgovorno je za sprovođenje odredaba propisanih ovim pravilnikom.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 53

Svi postojeći ugostiteljski objekti moraju sprovesti organizacione mere iz čl. 48-51. ovog pravilnika u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 54

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu ugostiteljskih objekata od požara ("Službeni glasnik RS", broj 61/15).

Član 55

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".